

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Спеціальна моніторингова місія в Україні

ТЕМАТИЧНИЙ ЗВІТ

Обмеження свободи пересування та інші перешкоди у виконанні мандата СММ

Липень 2017 – червень 2018 рр.

Жовтень 2018

Опубліковано Спеціальною моніторинговою місією ОБСЄ в Україні

© Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні 2018 р.

Усі права захищені. Використання та копіювання змісту цього видання дозволяється виключно в некомерційних цілях та за умови обов'язкового посилання на Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ в Україні.

Звіт англійською, українською та російською мовами доступний за посиланням:
<http://www.osce.org/uk/special-monitoring-mission-to-ukraine>

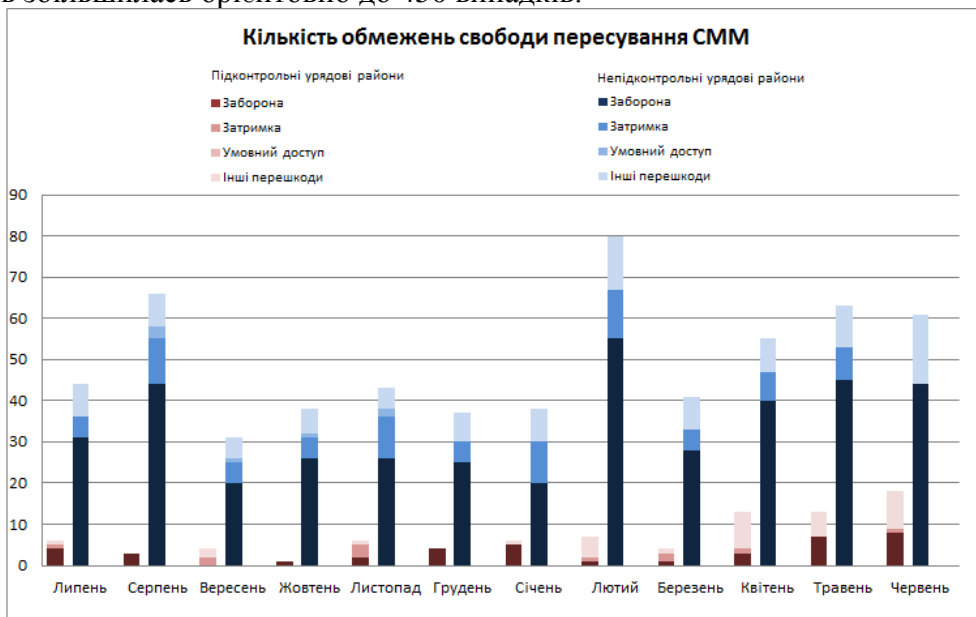
Зміст

Короткий виклад.....	- 1 -
Ролі та зони відповідальності.....	- 3 -
<i>СММ</i>	- 3 -
<i>Збройні сили України та збройні формування</i>	- 4 -
<i>СЦКК</i>	- 4 -
Типи обмежень.....	- 4 -
Огляд інцидентів.....	- 5 -
<i>Обмеження з застосуванням насильства чи погроз</i>	- 6 -
<i>Обмеження, пов'язані з озброєнням</i>	- 6 -
<i>Моніторинг відведення озброєння</i>	- 7 -
<i>Проходження блокпостів</i>	- 8 -
<i>Дистанційне спостереження</i>	- 9 -
<i>Відвідування невідконтрольних урядові прикордонних районів</i>	- 11 -
<i>Перешкоди у процесі збору інформації</i>	- 12 -
<i>Ділянки розведення сил і засобів</i>	- 13 -
<i>Міни, невибухлі боєприпаси та інші вибухові пристрої</i>	- 15 -
<i>Необґрунтовані обвинувачення</i>	- 17 -
Вплив обмежень на роботу Місії, спрямовану на покращення гуманітарної ситуації-	17 -
Внесок СЦКК	- 18 -
Висновки.....	- 19 -
Додаток № 1 «Діаграми та карти»	- 20 -
Додаток № 2 «Насильство і погрози щодо спостерігачів СММ чи в їх присутності» -	25 -
Додаток № 3 «Інциденти з застосуванням зброї проти БПЛА СММ».....	- 26 -
Додаток № 4 «Мапа населених пунктів, де патрулі СММ стикалися з випадками обмеження свободи пересування»	- 24 -

Короткий виклад

Рішення Постійної ради ОБСЄ № 1117 визначає, що метою Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні (СММ) є сприяння зниженню напруженості і забезпеченню миру, стабільності та безпеки по всій Україні. Постійна рада доручила СММ, з-поміж іншого, збирати інформацію про безпекову ситуацію по всій Україні, а також доповідати про будь-які обмеження свободи пересування моніторингової місії або про інші обставини, що перешкоджають виконанню її мандата. СММ також здійснює моніторинг та сприяє реалізації безпекової частини Мінських угод, у тому числі моніторинг виконання досягнутих у Мінську домовленостей, зокрема стосовно припинення вогню, відведення озброєння, розмінування, а також розведення сил і засобів¹.

У період із 1 липня 2017 року до 30 червня 2018 року СММ стикалася з обмеженнями свободи пересування та іншими перешкодами у процесі виконання свого мандата більше 758 разів, 87% з яких сталися у районах, що не контролюються урядом, на додачу до зафіксованих або потенційно наявних мін та невибухлих боєприпасів². Кількість обмежень свободи пересування та інших перешкод зменшилася приблизно на 20%, якщо порівнювати з кількістю таких випадків, зафіксованих упродовж попередніх 12 місяців³, однак співвідношення таких обмежень та інших перешкод, що сталися в невідконтрольних урядові районах, супроти тих, що були в підконтрольних урядові районах, збільшилося (з 72% до 87%). У період із червня до грудня 2017 року кількість обмежень зменшилась, якщо порівняти з цим показником за попереднє півріччя (з приблизно 480 до близько 310 випадків), проте з січня до червня 2018 року їхня кількість збільшилась орієнтовно до 450 випадків.

¹ СММ було створено згідно з [Рішенням Постійної ради № 1117](#) від 21 березня 2014 року. Мінські домовленості були досягнуті у форматі Тристоронньої контактної групи (ТКГ) та включають у себе Протокол та Меморандум від вересня 2014 року, Комплекс заходів від 12 лютого 2015 року та Доповнення до нього від 29 вересня 2015 року, Рішення щодо протиміної діяльності від 2 березня 2016 року, Рішення щодо повного припинення навчань (занять) з бойовою стрільбою від 2 березня 2016 року, а також Рамкове рішення щодо розведення сил і засобів від 21 вересня 2016 року.

² Обмеження, що траплялися регулярно через наявність мін і невибухлих боєприпасів, зокрема на ділянках розведення сил і засобів, не було включено до статистичних даних цього звіту. Ці обмеження сталися у деяких частинах ділянки розведення в районі Станіці Луганської, з північного та південного боків ділянки розведення в районі Золотого та на південь від мосту в підконтрольному урядові Щасті. Для отримання інформації стосовно таких обмежень див. [щоденні звіти СММ](#).

³ Для отримання інформації за липень–грудень 2016 року, а також за січень–червень 2017 року див. [Тематичний звіт СММ ОБСЄ «Обмеження свободи пересування та інші перешкоди у виконанні мандата СММ»](#), а також Додаток № 1 до нього.

Місія і далі стикалася з обмеженнями свободи пересування, пов'язаними з застосуванням стрілецької зброї поблизу СММ чи погрозами на адресу спостерігачів⁴. За звітний період такі інциденти траплялися 12 разів (усі в невідконтрольних урядові районах), якщо порівнювати з попередніми 12 місяцями, коли було зафіксовано 41 інцидент. У п'ятьох випадках вогонь зі стрілецької зброї вівся менше ніж за 300 м від спостерігачів. Окрім цього, під час одного з інцидентів спостерігачі почули, як над їхніми головами зі свистом пролетіли кулі, а одна з них поцілила за 10–15 м від їхнього місця перебування⁵.

Суттєво збільшилась кількість випадків обмеження свободи пересування поблизу кордону в невідконтрольних урядові районах, здебільшого в Луганській області. За період із 1 липня 2017 року до 30 червня 2018 року патрулі СММ стикалися з обмеженнями доступу у прикордонних районах у понад 150 випадках (здебільшого їм відмовляли у доступі). Для порівняння, за попередні 12 місяців цей показник становив приблизно 60 випадків. Так само ближче до кінця звітного періоду патрулям Місії дедалі частіше відмовляли в доступі до невідконтрольних урядові районів на півдні Донецької області, зокрема до Заїченка і Пікузів (кол. Комінтернове).

Після відновлення польотів безпілотних літальних апаратів (БПЛА) дальнього радіуса дії кількість інцидентів (перешкод) із глушінням сигналу БПЛА СММ збільшилась із 14 до 23 випадків, якщо порівняти з попередніми 12 місяцями. Саме на БПЛА дальнього радіуса дії припадає більше половини цих випадків⁶. 28 липня 2018 року (після закінчення звітного періоду) міні-БПЛА СММ виявив 4 різні комплекси радіоелектронної боротьби⁷ поблизу невідконтрольного урядові Чорнухиного⁸.

В якості додаткового заходу безпеки в Донецькій та Луганській областях патрулі СММ вимушені пересуватися лише асфальтованими та бетонними дорогами. Місія вдалася до такої практики після того, як [23 квітня 2017 року стався інцидент поблизу Пришиба](#) (невідконтрольний урядові), у результаті якого загинув член патруля Місії та двоє інших отримали поранення внаслідок вибуху, спричиненого, найімовірніше, спрацюванням протитанкової міни⁹. Попри регулярні заклики вилучити або огородити міни та невибухлі боєприпаси¹⁰, вилучення таких предметів здійснюється неповністю та *несистематично*¹¹. Одного разу в невідконтрольному урядові Петрівському збройні формування змусили патруль СММ проїхати замінованою дорогою (див. розділ «Міни, невибухлі боєприпаси та інші вибухові пристрої»)¹².

До 19 грудня 2017 року, коли офіцери Збройних сил Російської Федерації були виведені зі складу Спільного центру з контролю та координації (СЦКК)¹³, окрім постійного інформування у своїх звітах, СММ регулярно надавала інформацію безпосередньо офіцерам Збройних сил України та Російської Федерації при СЦКК про обмеження свободи пересування та інші перешкоди у виконанні мандата. Таке інформування мало на меті забезпечити оперативне реагування з боку Спільного центру на порушення свободи пересування Місії, а також посприяти забезпеченню

⁴ Див. таблицю у Додатку № 2.

⁵ Див. [Оперативний звіт СММ від 3 лютого 2018 року](#).

⁶ Див. Додаток № 1 із мапою, де вказані місця глушіння сигналів БПЛА за певний проміжок часу з 15 травня до 30 червня 2018 року, коли сталося 12 із 23 інцидентів глушіння сигналу в період із 1 липня 2017 року до 30 червня 2018 р. Перешкоди могли створювати в будь-якому районі в радіусі кількох кілометрів від місцеположення БПЛА.

⁷ «Леер-3» РБ-341В, 1Л269 «Красуха-2» і РБ-109А «Біліна», а також комплекс РЕБ з БПЛА «Репелент-1».

⁸ Див. [Щоденний звіт СММ від 11 серпня 2018 року](#).

⁹ Згідно з Окремою домовленістю між ОБСЄ та Міжнародною гуманітарною комісією зі встановлення фактів, команда незалежної криміналістичної експертизи (НКЕ) провела криміналістичну експертизу після вибуху і технічну оцінку інциденту, що трапився 23 квітня 2017 року. НКЕ дійшла висновку, що причиною інциденту, найімовірніше, була протитанкова міна ТМ-62М. Див. [Короткий огляд звіту НКЕ](#).

¹⁰ Наприклад, див. [Голова Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ Ертурул Апакан закликає забезпечити безпечну та безперешкодну свободу пересування СММ, Щоденний звіт СММ від 6 вересня 2017 року](#).

¹¹ Як погоджено в Меморандумі та Рішенні ТКГ щодо протимінної діяльності від 3 березня 2016 року.

¹² Див. [Оперативний звіт СММ від 23 червня 2018 року](#).

¹³ Див. [Щоденний звіт СММ від 19 грудня 2017 року](#).

безпеки спостерігачів СММ за Доповненням до Комплексу заходів. Згідно зі своїм мандатом Місія продовжила сприяти налагодженню діалогу на місцях, зокрема обміну гарантіями безпеки задля уможливлення проведення ремонтних робіт і технічного обслуговування на об'єктах цивільної інфраструктури. СММ також продовжила звітувати про наявність мін та звернулась до групи української сторони в СЦКК та збройних формувань за координацією робіт із розмінування, проте у цьому напрямку було вжито обмежену кількість заходів.

30 квітня 2018 року було запроваджено операцію Об'єднаних сил (ООС) відповідно до закону «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях». Упродовж звітного періоду не було жодного обмеження свободи пересування СММ з боку Збройних сил України, коли б вони чітко посилалися на новий встановлений порядок, зокрема на систему визначених зон безпеки. Водночас Місія зазначила, що цей порядок досі перебуває на стадії реалізації.

Ролі та зони відповідальності

СММ

Мандатом Місії передбачено безпечний і надійний доступ СММ по всій Україні¹⁴. Необмежений та безумовний доступ до усіх районів є необхідним для забезпечення ефективної роботи з моніторингу та звітування щодо безпекової ситуації, зокрема стосовно припинення вогню, відведення озброєння, розмінування, а також розведення

---

¹⁴ Протокол від 5 вересня 2014 року визначає необхідність забезпечення постійного моніторингу на українсько-російському державному кордоні та верифікації з боку ОБСЄ. ТКГ та інші підписанти Комплексу заходів визначили, що ОБСЄ забезпечуватиме ефективний моніторинг режиму припинення вогню та верифікацію відведення важкого озброєння. До того ж у Рамковому рішенні вони погодилися, що СММ здійснюватиме моніторинг і верифікацію процесу розведення шляхом патрулювання та дистанційного спостереження.

сил і засобів. Крім цього, згідно з мандатом Місії доручено доповідати про будь-які обмеження свободи пересування моніторингової місії або про інші обставини, що перешкоджають виконанню її мандата.

Збройні сили України та збройні формування

Підписанти Доповнення до Комплексу заходів (надалі — «Доповнення») та Рамкового рішення щодо розведення сил і засобів дійшли згоди, що Збройні сили України та збройні формування забезпечують безпечний та надійний доступ спостерігачам СММ, а також оперативно реагують на конкретні порушення, зафіксовані Місією. Вони також домовилися, що обмеження свободи пересування спостерігачів Місії, зокрема втручання в роботу засобів дистанційного спостереження СММ, є порушенням домовленостей.

СЦКК

СЦКК був створений у вересні 2014 року в рамках двосторонньої ініціативи між Генеральним штабом Збройних сил Російської Федерації Міністерства оборони Російської Федерації та Генеральним штабом Збройних сил України Міністерства оборони України. Підписанти Доповнення до Комплексу заходів зобов'язалися забезпечити ефективний моніторинг та верифікацію з боку СММ та визначили, що СЦКК має сприяти оперативному реагуванню на факти перешкоджання у здійсненні моніторингу та верифікації СММ, а також забезпеченню безпеки спостерігачів Місії¹⁵. 19 грудня 2017 року Російська Федерація вивела офіцерів своїх Збройних сил зі складу СЦКК¹⁶. Окрім інформування про обмеження свободи пересування у своїх загальнодоступних звітах, СММ продовжувала сповіщати про ці випадки безпосередньо групу української сторони в СЦКК. Після виходу офіцерів Збройних сил Російської Федерації зі складу СЦКК СММ активізувала діалог із членами збройних формувань задля передачі інформації про обмеження, з якими стикається Місія у непідконтрольних урядові районах.

Типи обмежень

СММ класифікує обмеження (перешкоди) таким чином: 1) заборона доступу; 2) доступ за умови; 3) затримка доступу та 4) інші перешкоди¹⁷. Окрім зафіксованої або ймовірної наявності мін і невибухлих боєприпасів, приблизно дві третини всіх порушень становлять випадки заборони доступу, а відсоток інших перешкод складає 19%, доступ за умови — 11% і затримка доступу — 6%¹⁸.

Окрім цих обмежень і перешкод, свобода пересування СММ була також обмежена через порушення режиму припинення вогню та брак гарантій безпеки, на надання яких Місія постійно подавала запити через СЦКК¹⁹. З міркувань безпеки спостерігачі не могли наблизитися до лінії зіткнення чи перетнути її в багатьох місцях, наприклад: у Широкиному, Зайцевому і підконтрольному урядові Троїцькому, у частинах непідконтрольних урядові Пікуз, у районі між непідконтрольним урядові Гольмівським і

«Забирайтеся звідси! Рахуватиму до трьох. Якщо ви не поїдете, я стрілятиму»

Оперативний звіт СММ від 13 серпня 2017 р.

¹⁵ За рішенням ТКГ щодо протимінної діяльності від 3 березня 2016 р., СЦКК здійснює загальну координацію робіт із розмінування та забезпечує дотримання режиму припинення вогню під час проведення цих робіт.

¹⁶ Окрім інформування про порушення свободи пересування у своїх звітах, СММ продовжувала сповіщати про ці випадки безпосередньо Збройні сили України при СЦКК.

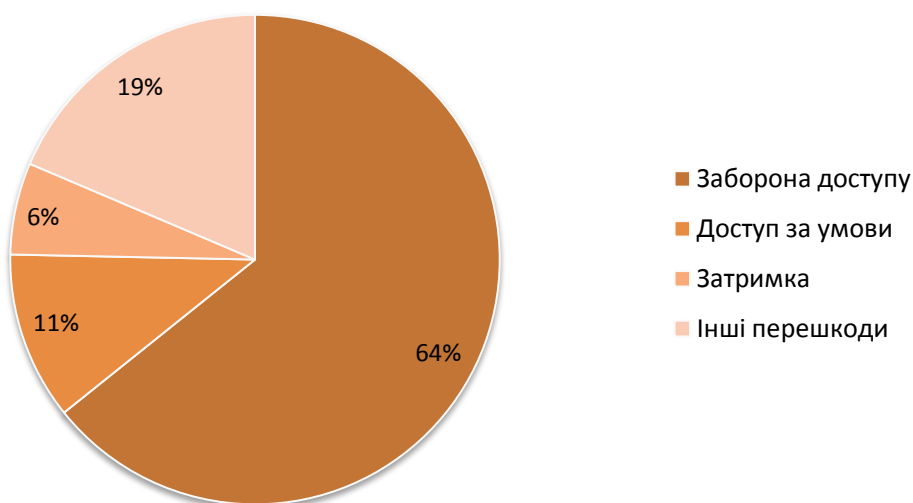
¹⁷ Для отримання узагальноної інформації по цих категоріях див. [Тематичний звіт СММ «Обмеження свободи пересування та інші перешкоди у виконанні мандата СММ» за січень–червень 2016 року](#).

¹⁸ Див. Додаток № 2.

¹⁹ Наприклад, див. [Щоденний звіт СММ від 12 серпня 2017 року](#).

підконтрольним урядові Травневим²⁰, на автошляху між непідконтрольним урядові Жолобком та підконтрольним урядові Новотошківським²¹, на автошляху між підконтрольною урядові Богданівкою та непідконтрольною урядові Вікторівкою²². Приміром, спостерігачів неодноразово не пропускали до Травневого через можливу наявність мін на автодорозі між цим селищем і Гольмівським²³. У Троїцькому, коли СММ уточнювала повідомлення про цивільних осіб, які загинули або дістали поранення внаслідок обстрілів, спостерігачі не змогли потрапити до їхнього помешкання з міркувань безпеки²⁴.

Типологія обмежень свободи пересування СММ липень 2017 – червень 2018 рр.

Огляд інцидентів

Упродовж звітного періоду СММ стикалася з обмеженнями у більш ніж 758 випадках, якщо порівнювати з приблизно 970 такими інцидентами за попередні 12 місяців (з 1 липня 2016 року до 30 червня 2017 року). З-поміж цих обмежень 72 сталися в підконтрольних урядові районах і 662 було зафіксовано в районах, що не контролюються урядом (443 в Донецькій області і 219 у Луганській області). У 23 випадках глушили сигнал БПЛА, а один раз — ультракороткохвильової радіостанції.

У період із липня до грудня 2017 року кількість таких обмежень зменшилась, якщо порівняти з цим показником за попереднє півріччя (з приблизно 480 до близько 310 випадків), проте з січня до червня 2018 року їхня кількість збільшилась до орієнтовно 450 випадків. Упродовж звітного періоду залишалась суттєвою частка інцидентів, що сталися у непідконтрольних урядові районах (87%), при цьому частка таких обмежень у непідконтрольних урядові районах Луганської області стрімко зросла з 13 % (близько 35 випадків) у другій половині 2017 року до приблизно 47 % (180 інцидентів) у першій половині 2018 року. Здебільшого це були випадки систематичних і неодноразових обмежень на ділянках поблизу кордону з Російською

²⁰ 15 грудня після повідомлень про те, що Збройні сили України нібито увійшли у Травневе, спостерігачі відвідали село, де бачили військовослужбовців Збройних сил України (див. [Щоденний звіт СММ від 16 грудня 2017 року](#)).

²¹ Див. [Щоденний звіт СММ від 25 липня 2017 року](#).

²² Див. [Щоденний звіт СММ від 28 листопада 2017 року](#).

²³ Див. [Щоденний звіт СММ від 1 грудня 2017 року](#).

²⁴ Див. [Щоденний звіт СММ від 24 травня 2017 року](#).

Федерацію (див. розділ «Відвідування непідконтрольних урядові прикордонних районів»).

Частка інцидентів, пов'язаних із заборною доступу (64%), лишилася майже на аналогічному рівні, що і за попередні 12 місяців (62%). З-поміж 486 випадків заборони доступу 8% були зафіксовані в підконтрольних урядові районах, тоді як 92% сталися в районах, що не контролюються урядом.

Обмеження з застосуванням насильства чи погроз

Деякі обмеження (усі в непідконтрольних урядові районах) були пов'язані з застосуванням насильства чи погроз²⁵. Кількість таких випадків зменшилася з 41 випадку, зафіксованого за попередні півроку, до 12²⁶. Можна навести такі приклади:

- Чоловік в одязі військового типу з автоматом підійшов до патруля СММ, розташованого поряд із передовою позицією збройних формувань у межах ділянки розведення сил і засобів у районі Станиці Луганської, зняв автомат із запобіжника і навів зброю вбік спостерігачів, перебуваючи приблизно за 3 метри від них. Він пригрозив членам патруля Місії, що почне стріляти по них²⁷.
- Поблизу непідконтрольної урядові Ясинуватої у напрямку патруля Місії вівся вогонь зі стрілецької зброї, й одна з куль влучила за 10–15 метрів на схід від спостерігачів²⁸.
- Коли члени патруля СММ готувалися до запуску БПЛА поблизу непідконтрольного урядові Кремінця, до них підійшли п'ять чоловіків (четверо з них мали при собі зброю). Двоє з цих чоловіків в агресивній формі звернулися до спостерігачів, й один із них дослав патрон у патронник, тримаючи палець на спусковому гачку²⁹.
- У Чигарях, розташованих в підконтрольному урядові Південному, члени патруля Місії почули 2 постріли і чергу зі стрілецької зброї приблизно за 70–100 м на схід, а потім хтось прокричав російською мовою: «Не підходьте!»³⁰
- У Пікузах спостерігачі чули 2 черги зі стрілецької зброї, оцінені як попереджувальний вогонь. Потім члени патруля побачили двох чоловіків в одязі військового типу (в одного з них був при собі автомат (АК-74)), які здійснили 2 постріли в напрямку спостерігачів на відстані близько 50 м від них³¹.

Обмеження, пов'язані з озброєнням

Інші обмеження щодо СММ застосовувалися, щоб перешкоджати Місії фіксувати озброєння, яке відповідно до Мінських угод мало бути відведеним. У деяких випадках спостерігачі бачили таке озброєння під час регулярного патрулювання, а в інших — під час уточнення повідомлень про наявність такого озброєння.

- Озброєний чоловік відмовив патрулю Місії в доступі до об'єкту, розташованому поблизу непідконтрольного урядові Хрустального (кол. Красний Луч). Ззовні спостерігачам вдалося побачити, що на території об'єкту стояли 9 реактивних систем залпового вогню (РСЗВ)³².

---

²⁵ Див. таблиці в Додатку № 1 та Додатку № 2.

²⁶ Ці показники не охоплюють випадки стрільби зі стрілецької зброї, яка, за оцінкою СММ, велася в напрямку БПЛА СММ. Див. розділ про дистанційне спостереження нижче.

²⁷ Див. [Оперативний звіт СММ від 13 серпня 2017 року](#).

²⁸ Див. [Щоденний звіт СММ від 3 лютого 2018 року](#).

²⁹ Див. [Щоденний звіт СММ від 6 квітня 2018 року](#).

³⁰ Див. [Оперативний звіт СММ від 8 червня 2018 року](#).

³¹ Див. [Оперативний звіт СММ від 15 червня 2018 року](#).

³² Див. [Щоденний звіт СММ від 8 листопада 2017 року](#).

- Озброєний чоловік в одязі військового типу відмовив патрулю Місії в доступі до ділянки поблизу покинутого будинку, де спостерігачі бачили 3 самохідні гаубиці (2С1) біля непідконтрольного урядові Донецька³³.

Моніторинг відведення озброєння

СММ чинили перешкоди у її роботі з моніторингу відведення озброєння, а саме свободу пересування спостерігачів обмежували 125 разів (25 — у підконтрольних урядові районах і 100 — у непідконтрольних урядові районах), що є менше за показник у 247 випадків, зафіксованих за попередні 12 місяців, коли патрулі Місії намагалися потрапити до:

- місць розміщення відведеного важкого озброєння (49 разів, здебільшого заборона доступу);
- постійних місць зберігання озброєння (26 разів, переважно заборона доступу);
- об'єктів військового типу (46 разів, в основному заборона доступу); та
- полігонів (4 рази, усі заборона доступу).

Можна навести такі приклади:

- Чоловік в одязі військового типу відмовив патрулю Місії в доступі до частин будівлі, розташованої поблизу непідконтрольного урядові Новоамвросіївського, посилаючись на розпорядження не пропускати спостерігачів до будь-яких приміщень у будівлі, окрім ділянки поблизу озброєння, де вони помітили 4 РСЗВ³⁴.
- Військовослужбовець Збройних сил України не надав патрулю Місії доступу до об'єкту, розташованого в підконтрольному урядові Донському, пояснивши це тим, що таке відвідування не було заздалегідь узгоджене з його командуванням³⁵.

Під час відвідування місць розміщення відведеного важкого озброєння та постійних місць зберігання озброєння патрулі Місії стикалися з меншою кількістю обмежень як у підконтрольних урядові районах (13 випадків), так і в непідконтрольних (66 випадків), якщо порівнювати з попередніми 12 місяцями (коли було зафіксовано відповідно 143 і 104 випадки). Проте частка таких обмежень, що траплялися в непідконтрольних урядові районах, зросла з 58% до 84%. У цих районах члени збройних формувань часто відмовляли патрулям у доступі, посилаючись на «накази» від свого командування³⁶. Спостерігачі також не могли потрапити до місць розміщення відведеного важкого озброєння або постійних місць зберігання озброєння, оскільки деякі з них були замкнені та нікого з членів збройних формувань на місці не було³⁷. Кількість випадків обмеження моніторингу та верифікації відведення озброєння в підконтрольних урядові районах суттєво зменшилася³⁸.

---

³³ Див. [Щоденний звіт СММ від 14 лютого 2018 року](#).

³⁴ Див. [Щоденний звіт СММ від 14 вересня 2017 року](#).

³⁵ Див. [Щоденний звіт СММ від 31 січня 2018 року](#).

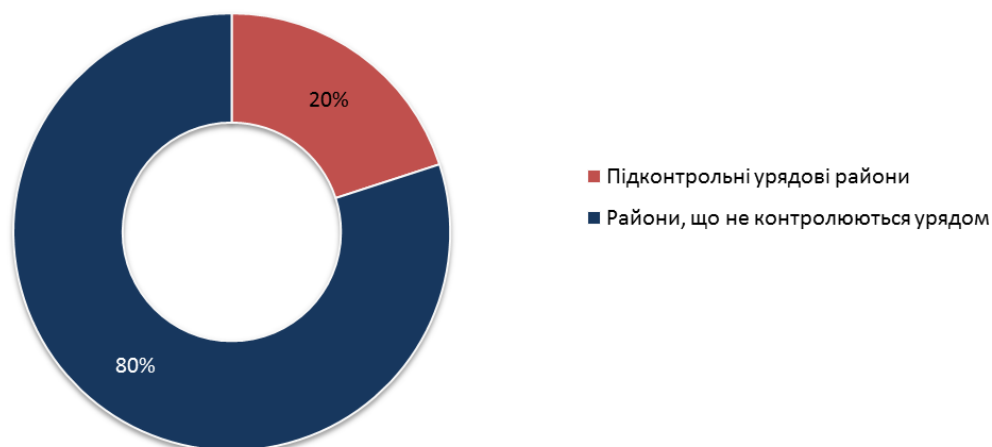
³⁶ Наприклад, див. [Щоденний звіт СММ від 28 серпня 2017 року](#).

³⁷ Приміром, дивіться щоденні звіти СММ від [27 липня 2017 року](#), [28 серпня 2017 року](#) та [26 червня 2018 року](#).

Підписанти Доповнення до Комплексу заходів дійшли згоди, що СММ «на основі принципів довільного вибору і паритетності, шляхом здійснення патрулювання, дистанційного спостереження та неоголошених перевірок, а також розгортання з урахуванням вимог безпеки та за консультаціями з підписантами Доповнення необхідної кількості спостережних пунктів, здійснюватиме моніторинг і верифікацію» відведення озброєння.

³⁸ У квітні 2017 року Збройні сили України видали інструкцію зі взаємодії з СММ, у тому числі у місцях розміщення відведеного важкого озброєння (див. [Щоденний звіт СММ від 4 вересня 2017 року](#)). Подібні інструкції були оприлюднені збройними формуваннями в непідконтрольних урядові районах Донецької та Луганської областей наприкінці серпня 2017 року.

**Обмеження моніторингу відведення озброєння за районами
липень 2017 – червень 2018 рр.**

Проходження блокпостів

Свободу пересування СММ обмежували на блокпостах уздовж лінії зіткнення більш ніж 156 разів (76 з яких становили випадки заборони доступу), що є зменшенням, якщо порівнювати з понад 300 випадками, зафіксованими впродовж попередніх 12 місяців (майже половина з яких була заборонаю доступу). З-поміж цих заборон доступу 6 випадків трапилися в підконтрольних урядові районах, а решта — у непідконтрольних урядові районах (68 випадків у Донецькій області і 2 — у Луганській області).

Лише на блокпості збройних формувань поблизу непідконтрольного урядові Верхньошироківського (кол. Октябрь) патрулям СММ відмовляли в проїзді 47 разів, якщо порівняти з 30 випадками за попередні 12 місяців³⁹. Одного разу патруль Місії зупинили озброєні чоловіки, двоє з яких наставили великокаліберний кулемет безпосередньо на спостерігачів і перезарядили його на відстані 3 метрів від них⁴⁰. В іншому випадку троє озброєних чоловіків в одязі військового типу не дозволили патрулю СММ проїхати далі, пояснюючи свою відмову тим, що вони отримали «накази» не пропускати спостерігачів через блокпост⁴¹.

Прохід СММ через інші блокпости також постійно обмежувався. На блокпості збройних формувань на автошляху Н15 на схід від Кремінця свободу пересування Місії обмежували 49 разів, що майже в чотири рази перевищує показник за попередні 12 місяців (здебільшого це відбувалося через умови, які висували спостерігачам)⁴².

У 65 випадках озброєні чи незброєні особи на блокпостах збройних формувань обшукували автомобілі СММ, перш ніж дозволити спостерігачам проїхати далі. Лише на блокпості поблизу непідконтрольної урядові Горлівки озброєні чоловіки наполягали на проведенні обшуку автомобілів СММ близько 20 разів упродовж звітного періоду. У період із липня 2017 до червня 2018 року на блокпості, розміщеному на південно-

³⁹ Оскільки блокпост поблизу Верхньошироківського — це єдиний пункт пропуску через лінію зіткнення в непідконтрольних урядові районах на півдні Донецької області, обмеження чи перешкодження пересуванню Місії там мають суттєвий вплив на моніторингову діяльність, у тому числі на моніторинг відведення озброєння та іншої техніки в цих районах та в зоні, у якій розміщення важкого озброєння та військової техніки заборонено згідно з п. 5 Меморандуму від 19 вересня 2014 року.

⁴⁰ Див. [Оперативний звіт СММ від 25 жовтня 2017 року](#).

⁴¹ Див. [Щоденний звіт СММ від 30 березня 2018 року](#).

⁴² Наприклад, див. [Щоденний звіт СММ від 14 вересня 2017 року](#). Однією з умов був обшук салонів автомобілів СММ, перш ніж спостерігачам дозволяли проїхати далі.

західній околиці непідконтрольної урядові Оленівки, проїзд патрулів Місії обмежували 11 разів. Одного разу члени збройних формувань утримували спостерігачів понад сім годин⁴³.

Крім того, свободу пересування СММ обмежували на блокпостах у стороні від лінії зіткнення 49 разів (41 із яких становили випадки заборони доступу). З-поміж цих заборон доступу 2 випадки трапилися в підконтрольних урядові районах, а решта — у непідконтрольних урядові районах (35 випадків у Донецькій області і 4 — у Луганській області). На блокпості в непідконтрольному урядові Козацькому СММ відмовляли в доступі 11 разів (див. розділ «Обмеження, пов'язані з озброєнням»).

Місія неодноразово не могла отримати доступу до кількох районів через постійні перешкоди на блокпостах збройних формувань поблизу непідконтрольного урядові Новоазовська (неподалік від кордону з Російською Федерацією)⁴⁴ та біля мікрорайону Трудівські (у Петровському районі непідконтрольного урядові Донецька)⁴⁵.

Патрулям Місії почали дедалі частіше відмовляти у доступі до непідконтрольних урядові районів на півдні Донецької області, зокрема до Заїченка і Пікуз. Перший випадок відмови в доступі стався 25 червня 2018 року на об'єкті військового типу в Заїченка, куди патруль Місії намагався потрапити, побачивши свіжі сліди, оцінені як сліди від танка (Т-72), що вели до нього⁴⁶. Із 26 до 30 червня члени збройних формувань 6 разів не дозволяли патрулям СММ проїхати через новий блокпост поблизу Заїченка, позбавляючи Місію можливості потрапити до Пікуз для уточнення повідомлень про обстріли в населеному пункті.

Дистанційне спостереження

Атаки на технічні засоби СММ та втручання в процес їх використання тривали попри те, що підписанти Меморандуму, Комплексу заходів та Доповнення до нього погодилися з тим, що Місія використовуватиме усі необхідні технічні засоби, зокрема БПЛА⁴⁷. У своїх листах від 2 березня і 18 червня 2018 року Голова Місії закликав підписантів Мінських угод вжити заходів для забезпечення безпеки спостерігачів та технічних засобів СММ, а також недопущення обмежень її діяльності.

БПЛА дальнього радіуса дії, застосування яких було відновлено в кінці березня 2018 року, швидко стали об'єктом прицільного вогню, а також зазнавали

Політ БПЛА дальнього радіуса дії у Степанівці, Донецька область, 28 березня 2018 року

⁴³ Див. [Щоденний звіт СММ від 2 серпня 2017 року](#). Патруль Місії перевозив технічне обладнання відеоспостереження (камеру) для встановлення на Донецькій фільтрувальній станції.

⁴⁴ Наприклад, див. [Щоденний звіт СММ від 30 серпня 2017 року](#).

⁴⁵ Наприклад, див. [Щоденний звіт СММ від 21 липня 2017 року](#).

⁴⁶ Див. [Щоденний звіт СММ від 26 червня 2018 року](#)

⁴⁷ Згідно з Меморандумом, у зоні безпеки заборонено здійснювати польоти бойової авіації та іноземних БПЛА, за винятком БПЛА СММ, тоді як у Комплексі заходів вказано, що підписанти забезпечують ефективний моніторинг та верифікацію режиму припинення вогню і відведення важкого озброєння з боку ОБСЄ з використанням усіх необхідних технічних засобів. Згідно з Доповненням, Збройні сили України і збройні формування оперативно реагують на конкретні порушення, зафіксовані СММ, у тому числі втручання з метою перешкоджання використанню технічних засобів, необхідних для здійснення моніторингу і верифікації відведення озброєння.

глушіння сигналу⁴⁸ (див. нижче). Ці інциденти досі відбуваються, попри отримані СММ гарантії безпеки від обох сторін. Місія трічі втрачала зв'язок зі своїми міні-БПЛА після того, як спостерігачі чули вогонь зі стрілецької зброї, що, за оцінкою, вівся у напрямку БПЛА⁴⁹. Часом сторони демонстрували небажання брати на себе відповідальність і вчиняти необхідні дії для вирішення цього питання.

У 38 випадках, за оцінкою Місії, в напрямку БПЛА СММ стріляли зі стрілецької зброї, зенітно-ракетних комплексів або зенітної установки. Це вдвічі більше, ніж за попередні 12 місяців. Можна навести такі приклади:

- Поблизу Богданівки, на захід від ділянки розведення в районі Петрівського, у 2 випадках патрулі СММ чули постріли зі стрілецької зброї у районах над Вікторівкою і ділянкою розведення, де якраз пролітав міні-БПЛА СММ; за оцінкою, вогонь вівся в напрямку БПЛА⁵⁰.
- Поблизу непідконтрольної урядові Сентянівки спостерігачі чули постріли зі стрілецької зброї, здійснені, за оцінкою, з району блокпоста збройних формувань у напрямку міні-БПЛА. Після цього команда Місії втратила зв'язок із БПЛА. Пізніше члени збройних формувань повернули БПЛА спостерігачам і повідомили, що вони знайшли його в полі за 200 м на північ від вищезгаданого блокпоста. Члени патруля Місії побачили, що у передній правий двигун БПЛА влучила куля⁵¹.
- Після того як БПЛА СММ дальнього радіуса дії виявив зенітно-ракетний комплекс (9К33), цей БПЛА зафіксував інверсійний слід однієї ракети та запуск другої у напрямку БПЛА поблизу непідконтрольного урядові Українського⁵².
- Під час здійснення польоту БПЛА дальнього радіуса дії біля непідконтрольного урядові Бетманового команда Місії зафіксувала конденсаційний слід від ракети, а також другу ракету з зенітно-ракетного комплексу (9К33) і декілька пострілів з, ймовірно, зенітної установки (ЗУ-23). За оцінкою, вогонь вівся у напрямку БПЛА⁵³.

У 26 цих інцидентах польоти міні-БПЛА і БПЛА середнього радіуса дії здійснювалися над непідконтрольними урядові районами, 11 — над підконтрольними урядові районами, а ще один — над ділянкою розведення в районі Петрівського, попри той факт, що СММ здійснила більше польотів із підконтрольних урядові районів (майже 650 польотів), якщо порівнювати з польотами з непідконтрольних урядові районів (близько 380 польотів)⁵⁴. Більша кількість польотів, здійснених із підконтрольних урядові районів, пояснюється експлуатаційними складнощами та обмеженнями в непідконтрольних урядові районах, зокрема погрозами та перешкоджаннями в роботі спостерігачів СММ, які готувалися до запуску БПЛА (див. нижче), та меншою кількістю місць для посадки БПЛА середнього радіуса дії, якщо порівнювати з ситуацією в підконтрольних урядові районах. До того ж СММ часто здійснює польоти міні-БПЛА та БПЛА середнього радіуса дії поблизу лінії зіткнення та через неї⁵⁵.

Запуски БПЛА дальнього радіуса дії було поновлено наприкінці березня 2018 року, і протягом звітного періоду вони відновили свою роботу в повному обсязі. Місія здійснила понад 60 запусків БПЛА дальнього радіуса дії, які регулярно перетинали лінію зіткнення.

---

⁴⁸ Перешкоди могли створювати в будь-якому районі в радіусі кількох кілометрів від місцеположення БПЛА.

⁴⁹ Див. Додаток № 3 і щоденні звіти СММ від [17 лютого](#), [31 березня](#) і [22 травня 2018 року](#).

⁵⁰ Див. [Щоденний звіт СММ від 11 листопада 2017 року](#).

⁵¹ Див. [Щоденний звіт СММ від 17 лютого 2018 року](#).

⁵² Див. [Щоденний звіт СММ від 11 червня 2018 року](#).

⁵³ Див. [Щоденний звіт СММ від 16 червня 2018 року](#).

⁵⁴ Див. таблицю в Додатку № 3.

⁵⁵ Див. мапу маршрутів патрулювання та польотів БПЛА в Додатку № 1.

Місія також стикалася з обмеженнями та іншими перешкодами, здійснюючи польоти БПЛА чи намагаючись їх здійснити:

- Член збройних формувань у Пікузах вимагав проглянути і видалити відзнятий БПЛА СММ матеріал, а також погрожував, що інакше не дозволить спостерігачам покинути цей район і «відбере» відзнятий БПЛА матеріал⁵⁶.
- Біля непідконтрольного урядові Дебальцевого патруль СММ проводив підготовку до запуску БПЛА середнього радіуса дії, коли до спостерігачів наблизилася вантажівка військового типу, на борту якої був член збройних формувань, який погрожував збити БПЛА⁵⁷.

Крім того, починаючи з червня 2017 року і до липня 2018 року в 23 випадках СММ тимчасово втрачала зв'язок зі своїми БПЛА, за оцінкою, внаслідок глушіння сигналу (за попередні 12 місяців кількість таких інцидентів становила 12). При цьому лише в період із 4 квітня 2018 року до 9 червня 2018 року стався 21 з таких випадків. Глушіння сигналу БПЛА дальнього радіуса дії сталося у 12 випадках⁵⁸.

Використання Місією статичних камер було також обмеженим:

- Команда СММ бачила сліди від влучення куль на своїй тепловізійній камері і на штативі камери на Донецькій фільтрувальній станції. Як виявилось, камера була виведена з ладу⁵⁹.
- Камера СММ у Золотому зафіксувала 2 вибухи, оцінені як розриви, ймовірно, 30-мм гранат, випущених з автоматичного гранатомета (АГС-17) за 10–20 м на східно-північний схід від місця, де встановлена камера. Через вибухи камера нахилилася, однак продовжувала функціонувати⁶⁰.

Відвідування непідконтрольних урядові прикордонних районів

Команди СММ відвідали непідконтрольні урядові прикордонні райони 690 разів (близько 270 у Донецькій області і приблизно 420 у Луганській області). Під час цих відвідувань свобода пересування Місії обмежувалась 151 раз (29 у Донецькій області і 122 в Луганській області). Кількість цих обмежень збільшилася втричі, якщо порівняти з попередніми 12 місяцями, коли з понад 800 відвідувань патрулі СММ стикалися з обмеженнями в 58 випадках.

Від середини лютого члени збройних формувань постійно відмовляли патрулям СММ у доступі до пунктів пропуску на кордоні біля Ізвариного, Довжанського, Сєверного та Вознесенівки, а також до залізничної станції поблизу Вознесенівки в непідконтрольних урядові районах Луганської області, часто посилаючись при цьому на накази своїх керівників⁶¹. Патрулі СММ стикалися з такими обмеженнями у 122 випадках (переважно заборона доступу), і щоразу спостерігачам казали залишити відповідний район після перебування у

Спостерігачі СММ ОБСЄ поблизу Новоазовська біля кордону з Російською Федерацією, липень 2017 року (ОБСЄ/Марія Алексевич)

⁵⁶ Див. [Щоденний звіт СММ від 11 серпня 2017 року](#).

⁵⁷ Див. [Щоденний звіт СММ від 27 липня 2018 року](#).

⁵⁸ Наприклад, див. щоденні звіти СММ від [10 квітня 2018 року](#), [17 травня 2018 року](#) і [7 червня 2018 року](#).

⁵⁹ Див. [Оперативний звіт СММ від 10 серпня 2017 року](#).

⁶⁰ Див. [Щоденний звіт СММ від 4 липня 2018 року](#).

⁶¹ Наприклад, див. щоденні звіти СММ від [13 лютого 2018 року](#), [19 лютого 2018 року](#) та [14 квітня 2018 року](#).

ньому від 5 до 15 хвилин. Такі постійні і систематичні обмеження суттєво перешкоджають СММ здійснювати моніторинг.

У непідконтрольних урядові районах Донецької області озброєні чоловіки 8 разів відмовляли спостерігачам у доступі до прикордонного району Новоазовська на півдні Донецької області, а також 21 раз до сусіднього населеного пункту — непідконтрольного урядові Седового⁶². Одного разу двоє озброєних членів збройних формувань не дозволили спостерігачам проїхати через блокпост збройних формувань біля Новоазовська. На блокпост приїхав начальник штабу представництва Збройних сил Російської Федерації при СЦКК і спостерігачі очікували 3 години, упродовж яких інші цивільні машини та транспортні засоби військового типу проїжджали через блокпост, хоча членам патруля Місії і далі відмовляли в доступі⁶³. Іншим разом троє озброєних чоловіків в одязі військового типу біля непідконтрольного урядові Щербака відмовляли патрулям Місії в проїзді далі на південь, посилаючись на те, що в районі ведуться спеціальні операції. Чоловік, який представився «начальником міліції», сказав, що оскільки це «прикордонний район», СММ потрібно координувати своє пересування з особами, яким належить контроль над непідконтрольними урядові районами Донецької області (патрулям Місії було дозволено проїхати далі на південь у напрямку Новоазовська лише в супроводі членів збройних формувань)⁶⁴.

Навіть коли Місія не стикалася з обмеженнями свободи пересування поблизу пунктів пропуску на кордоні, спостерігачам не вдавалося там довго перебувати (зазвичай не довше години) через тривалий переїзд, який сповільнювався через поганий стан доріг, несприятливі погодні умови й обмежену тривалість світлового дня, особливо в зимовий період. Можливість здійснення моніторингової діяльності, як і раніше, була обмеженою, оскільки ті, кому належить контроль над цими районами, відмовлялися надати гарантії безпеки, що дозволило б СММ відкрити патрульний центр та передові патрульні бази в містах, розташованих біля цих прикордонних районів, зокрема в Антрациті, Сорокиному, Довжанському, Амвросіївці, Новоазовську і Бойківському — у непідконтрольних урядові районах Донецької і Луганської областей.

Внаслідок такого перешкоджання виконанню мандата СММ, на додаток до обмеження свободи пересування, обсяг того, що Місія могла зафіксувати на кордоні, залишався обмеженим.

Перешкоди у процесі збору інформації

Місія також стикалася з перешкодами у виконанні передбаченого мандатом завдання щодо встановлення та звітування про факти у відповідь на конкретні інциденти або повідомлення про них, а також щодо налагодження контактів із місцевим населенням. Так, наприклад, цивільні особи (усі в непідконтрольних урядові районах) неохоче спілкувалися зі спостерігачами та часто серед причин такої поведінки зазначали отримання «наказу» від осіб, які контролюють непідконтрольні урядові райони Донецької та Луганської областей, а інколи висловлювали побоювання, що таке спілкування матиме для них негативні наслідки.

Особливо чітко ця тенденція простежувалася під час спілкування СММ із медичним персоналом та співробітниками лікарень у непідконтрольних урядові районах для підтвердження повідомлень про жертви серед цивільного населення. Персонал лікарень часто відмовлявся надавати спостерігачам інформацію про загибель або поранення людей внаслідок бойових дій без дозволу тих, кому належить контроль у цих районах. Упродовж звітної періоду в 30 випадках (23 в Донецькій області та 7 у Луганській області) СММ стикалися з перешкодами, коли намагалися підтвердити повідомлення про жертви серед цивільного населення, тому що медперсонал не надав відповідної

---

⁶² СММ не має доступу до Седового з 25 квітня 2017 року.

⁶³ Див. [Щоденний звіт СММ від 24 липня 2017 року](#).

⁶⁴ Див. [Щоденний звіт СММ від 30 вересня 2017 року](#).

інформації. Наприклад, коли команда Місії уточнювала повідомлення про жертву серед цивільного населення в лікарні в Горлівці, медпрацівники відмовилися надавати будь-яку інформацію та перенаправили спостерігачів до членів збройних формувань у Донецьку⁶⁵. В іншому подібному випадку в лікарні в непідконтрольній урядові Брянці медперсонал відмовився надавати будь-яку інформацію та перенаправив спостерігачів до членів збройних формувань у непідконтрольному урядові Луганську⁶⁶. Крім того, у лікарні в непідконтрольних урядові Ровеньках, коли спостерігачі розмовляли з головним лікарем, «адміністрація» лікарні дала вказівки цьому лікарю не розмовляти з СММ і що всі майбутні відвідування треба узгоджувати зі збройними формуваннями в Луганську⁶⁷.

СММ стикалася з подібними обмеженнями, коли спостерігачі намагалися здійснити моніторинг ситуації у школах та дитячих садках поблизу лінії зіткнення й оцінити вплив конфлікту на дітей та їхню освіту. У кількох випадках персонал шкіл у непідконтрольних урядові районах посилався на накази тих, хто контролює ці райони, відмовляючись ділитися інформацією з СММ⁶⁸. Одного разу запланована зустріч спостерігачів зі співробітниками дитячого будинку в непідконтрольному урядові Сорокиному була скасована після того, як контактна особа повідомила команді СММ про те, що для відвідування дитячого будинку необхідно отримати письмовий «дозвіл» від збройних формувань у Луганську⁶⁹.

Ділянки розведення сил і засобів

СММ продовжувала здійснювати моніторинг на ділянках розведення сил і засобів у районах Станиці Луганської, Золотого та Петрівського з обох боків лінії зіткнення шляхом регулярного патрулювання та дистанційного спостереження, як це передбачено Рамковим рішенням. Доступ Місії до цих ділянок залишався повністю або частково обмеженим через бездіяльність сторін щодо забезпечення безпечного та надійного доступу, а також через ризик наявності мін і невибухлих боєприпасів, незважаючи на те, що підписанти Рамкового рішення дійшли згоди, що Збройні сили України і збройні формування повинні вилучити чи відгородити міни і невибухлі боєприпаси на ділянках розведення.

---

⁶⁵ Див. [Щоденний звіт СММ від 22 серпня 2017 року](#). Медперсонал цієї лікарні систематично відмовлявся надавати СММ інформацію, необхідну для перевірки повідомлень про жертви серед цивільного населення (загалом 9 разів упродовж звітного періоду).

⁶⁶ Див. [Щоденний звіт СММ від 2 вересня 2017 року](#).

⁶⁷ Див. [Щоденний звіт СММ від 13 червня 2018 року](#).

⁶⁸ Наприклад, див. щоденні звіти СММ від [22 вересня 2017 року](#), [10 жовтня 2017 року](#), [18 жовтня 2017 року](#), [8 лютого 2018 року](#) та [6 квітня 2018 року](#).

⁶⁹ Див. [Щоденний звіт СММ від 26 січня 2018 року](#).

Вжиття додаткових заходів задля забезпечення повного виконання Рамкового рішення щодо розведення сил і засобів, включаючи розмінування, могло б суттєво полегшити умови перетину лінії зіткнення як для патрулів СММ, так і для цивільного населення. Наприклад, успішне проведення робіт із розмінування в районі Золотого–Первомайська дозволило б відкрити контрольний пункт в'їзду–виїзду (КПВВ). Розведення сил і засобів у районі підконтрольної урядові Станиці Луганської знизило б ризик потрапляння цивільних осіб під перехресний вогонь (у Луганській області КПВВ у Станиці Луганській є єдиним пунктом пропуску). Крім того, розмінування на дорозі між Богданівкою та Вікторівкою покращило б доступ СММ до своєї камери, тим самим розширивши моніторингову діяльність Місії у цьому районі.

29 листопада 2017 року учасники робочої підгрупи з безпекових питань Тристоронньої контактної групи досягли взаєморозуміння стосовно проведення робіт з очищення від рослинності та розмінування обабіч доріг, що ведуть до КПВВ та в Золотому⁷⁰. Щонайменше у двох випадках Місія фіксувала, що на ділянці розведення в районі Золотого ведуться роботи з розмінування⁷¹, проте відтоді не спостерігалось суттєвого прогресу у вилученні мін та протимінній діяльності.

Погіршення стану дерев'яних трапів зруйнованого мосту в Станиці Луганській неодноразово становило загрозу безпеці цивільних осіб і перешкоджало здійсненню моніторингової діяльності та вільному

Ремонт дерев'яних конструкцій мосту в Станиці Луганській, 9 грудня 2017 року (ОБСЄ)

⁷⁰ Див. [Повідомлення для друку Спецпредставника Голови ОБСЄ в Україні Сайдіка після чергової зустрічі в рамках Тристоронньої контактної групи 29 листопада 2017 року.](#)

⁷¹ Див. щоденні звіти СММ від [12 січня 2018 року](#) та [18 січня 2018 року](#).

пересуванню СММ. Після численних закликів міжнародної спільноти, зокрема СММ, у рамках тимчасового рішення 9 і 10 грудня було проведено роботи з заміни зламаних секцій трапів мосту⁷². Проте навіть після ремонту, за спостереженнями СММ у січні та лютому 2018 року, на крутих дерев'яних трапах було дуже слизько через обледеніння і поручні хиталися, що в свою чергу наражало на небезпеку тисячі цивільних осіб, які перетинають цей міст щодня⁷³. У червні спостерігачі також бачили, з якими труднощами стикається цивільне населення, особливо люди похилого віку, що змушені чекати на перехід у чергах в умовах екстремальної спеки на мосту у Станиці Луганській⁷⁴ та на інших КПВВ.

Міни, невибухлі боєприпаси та інші вибухові пристрої

Підписанти Меморандуму погодилися накласти заборону на закладення та встановлення мін у зоні безпеки. Водночас загроза від мін та невибухлих боєприпасів зберігалася й за межами ділянок розведення. Під час звітного періоду, наприклад, спостерігачі не могли проїхати далі на південь від мосту в підконтрольному урядові Щасті через наявність протитанкових мін⁷⁵. Поблизу непідконтрольного урядові Молодіжного озброєний чоловік зупинив патруль СММ на блокпості та відмовився вилучити протитанкові міни з дороги⁷⁶. Імовірна наявність мін та невибухлих боєприпасів на дорозі завадила Місії проїхати з Гольмівського до Травневого⁷⁷, а також потрапити до непідконтрольних урядові населених пунктів Козацьке та Біла Кам'янка⁷⁸.

Спостерігачі СММ біля мосту в Щасті, Луганська область, жовтень 2017 року

Одного разу патруль СММ змусили проїхати замінованою дорогою. 22 червня, прямуючи на схід через Петрівське, члени патруля Місії помітили предмет, напівзакопаний у кінці викопаного поперек дороги рову. За оцінкою, це була протитанкова міна (ТМ-62). Член збройних формувань з ознаками сп'яніння, який тримав в руках автомат (АК-74), сказав спостерігачам негайно залишити цей район і не дозволив патрулю проїхати іншим шляхом, таким чином не залишивши членам патруля Місії іншого вибору, окрім як їхати назад через свіжовикопаний рів біля виявленої міни⁷⁹.

Через можливу наявність мін і невибухлих боєприпасів спостерігачі не могли здійснити патрулювання в кількох інших районах, розташованих уздовж лінії зіткнення, у тому числі на таких особливо важливих маршрутах, як:

- Т0519 (Пікузи–підконтрольний урядові Маріуполь)⁸⁰;
- М14 (Новоазовськ–Маріуполь);
- Н20 (Ясинувата–підконтрольна урядові Кам'янка);

⁷² Див. [Щоденний звіт СММ від 11 грудня 2018 року](#).

⁷³ Див. [Щоденний звіт СММ від 25 січня 2018 року](#).

⁷⁴ Див. [Щоденний звіт СММ від 28 червня 2018 року](#).

⁷⁵ Наприклад, див. щоденні звіти СММ від [23 червня 2018 року](#) і [26 червня 2018 року](#).

⁷⁶ Див. [Щоденний звіт СММ від 28 жовтня 2017 року](#).

⁷⁷ Див. [Щоденний звіт СММ від 1 грудня 2017 року](#).

⁷⁸ Див. щоденні звіти СММ від [13 лютого 2018 року](#) та [6 березня 2018 року](#).

⁷⁹ Див. [Оперативний звіт СММ від 23 червня 2018 року](#).

⁸⁰ Наприклад, див. [Щоденний звіт СММ від 16 жовтня 2017 року](#).

- М03 (непідконтрольне урядові Дебальцеве–підконтрольний урядові Світлодарськ);
- автодорога (Гольмівський–Травневе);
- автодорога (Новотошківське–Жолобок);
- автодорога (Богданівка–Вікторівка);
- автодорога (Попасна–Катеринівка).

З початку 2015 року спостерігачі не могли проїхати автошляхом М03, що з'єднує Дебальцеве та Світлодарськ. Однак 19 липня 2017 року Місії вдалося проїхати цією дорогою від Світлодарська до Дебальцевого, після того як за координації СЦКК патрулі СММ сприяли проведенню робіт із розмінування та здійснювали відповідний моніторинг⁸¹. Упродовж звітного періоду патрулі Місії проїжджали дорогою між двома містами в 16 випадках, але щоразу команді СММ необхідно було сприяти проведенню робіт із вилучення мін і невибухлих боєприпасів, оскільки раніше вилучені міни закладалися там знову⁸².

Так само з квітня 2018 року під час здійснення моніторингу безпекової ситуації у районі Донецької фільтрувальної станції (ДФС) спостерігачі постійно фіксували протитанкові міни на автошляху Н20. Так, 1 червня патруль СММ не зміг отримати доступ через наявність 18 протитанкових мін, встановлених приблизно за 1 км на північ від станції поперек автошляху Н20⁸³.

Після того як 23 квітня 2017 року поблизу Пришиба стався інцидент, який призвів до загибелі людини, Місія обмежила патрулювання проїздом лише асфальтованими чи бетонними дорогами. Це обмеження і далі впливає на проведення таких операцій:

- відвідування та проведення перевірки наявності озброєння в місцях розміщення відведеного важкого озброєння та постійних місцях зберігання, до яких можливо було дістатися лише ґрунтовими дорогами (що становить приблизно 50% від усіх визначених місць);
- наземне патрулювання на транспортних засобах у межах зони безпеки;
- польоти БПЛА, запуск чи посадка яких має здійснюватися на м'якій поверхні; та
- технічне обслуговування камер та вилучення даних спостереження, для чого необхідно пересуватися ґрунтовими дорогами.

Можна навести ще такі приклади впливу наявності мін, невибухлих боєприпасів та інших вибухових пристроїв на операційну діяльність СММ:

- Патруль СММ не зміг проїхати автошляхом Р22 поблизу Станції Луганської, тому що через автошлях був протягнутий колючий дріт і було встановлено знак, який попереджав про мінну небезпеку⁸⁴.
- У двох місцях патруль СММ не зміг проїхати до непідконтрольної урядові Нової Мар'ївки через помічені невибухлі боєприпаси, попереджувальні знаки про мінну небезпеку і дерево, яке лежало поперек дороги⁸⁵.

Попри той факт, що сторони домовилися про необхідність здійснення СЦКК координації робіт із розмінування та визначили відповідальних за усунення ризиків, пов'язаних із цими вибуховими пристроями, у питанні вилучення мін⁸⁶, невибухлих

---

⁸¹ Див. [Щоденний звіт СММ від 20 липня 2017 року](#).

⁸² Наприклад, див. щоденні звіти СММ від [25 липня 2017 року](#), [10 серпня 2017 року](#) та [20 листопада 2017 року](#).

⁸³ Див. [Щоденний звіт СММ від 2 червня 2018 року](#).

⁸⁴ Див. [Щоденний звіт СММ від 28 грудня 2017 року](#).

⁸⁵ Див. [Щоденний звіт СММ від 25 червня 2018 року](#).

⁸⁶ Такі випадки включали роботи з розмінування, здійснювані військовослужбовцями Збройних сил України біля підконтрольного урядові Ломакиного і поблизу Березового, а також членами збройних формувань неподалік від непідконтрольної урядові Ясинуватої (див. щоденні звіти СММ від [23 травня](#), [24 травня](#) та [8 лютого 2018 року](#)).

боєприпасів та інших вибухових пристроїв було відзначено незначний прогрес. 5 травня 2017 року СММ направила підписантам Мінських угод листа з закликом надати інформацію про ймовірні чи підтверджені ділянки, які забруднені мінами та невибухлими боєприпасами. Однак дотепер такої інформації не надходило.

Необґрунтовані обвинувачення

Засоби масової інформації, пов'язані з групами в непідконтрольних урядові районах, або безпосередньо керівництво цих груп продовжували розповсюджувати необґрунтовані обвинувачення на адресу СММ. Такі звинувачення зводилися до тверджень про неточність інформації у звітах Місії та претензій щодо присутності СММ, коли стверджувалося, що безпека спостерігачів нібито залежить від попереднього узгодження планів патрулювання з тими, хто контролює ці райони. Ці необґрунтовані обвинувачення сприяли створенню середовища, у якому свободу пересування СММ безкарно обмежували (іноді застосовуючи насильство або погрожуючи його застосувати), що становить суттєву загрозу безпеці спостерігачів, які працюють на сході України.

Вплив обмежень на роботу Місії, спрямовану на покращення гуманітарної ситуації

Обмеження свободи пересування Місії вплинули на її можливість сприяти реалізації зусиль, спрямованих на покращення ситуації, у якій опинилися люди, які проживають поблизу лінії зіткнення. Найяскравішим прикладом були багаторазові зусилля СММ разом із СЦКК сприяти проведенню робіт із ремонту і технічного обслуговування на ДФС. Розміщення позицій Збройних сил України і збройних формувань поблизу таких об'єктів збільшує ризик пошкоджень в результаті обстрілів з легкого чи важкого озброєння. Особливе занепокоєння викликають безперервні бойові дії поблизу ДФС, оскільки будь-яке суттєве пошкодження резервуарів для зберігання хлору на станції призведе до серйозної екологічної катастрофи та перебоїв у водопостачанні для сотень тисяч людей з обох боків лінії зіткнення⁸⁷.

На початку серпня 2017 року на території станції було встановлено камеру СММ для розширення можливостей Місії з моніторингу. Однак свободу пересування Місії була обмежена на блокпості збройних формувань під час перевезення обладнання для ведення спостереження з підконтрольних у непідконтрольні урядові райони⁸⁸. Окрім того, безпека спостерігачів була під загрозою, коли вони встановлювали камеру⁸⁹, а після встановлення камеру було пошкоджено в результаті обстрілу з легкого озброєння⁹⁰.

Відтоді як камеру СММ було встановлено, вона постійно фіксувала порушення режиму припинення вогню поблизу ДФС, зокрема велику кількість порушень режиму припинення вогню, які сталися на відстані менш ніж 500 м від станції. 21 травня 2018 року камера зафіксувала 3 вибухи, оцінені як постріли з автоматичного гранатомета (АГС-17) за 20–50 м на західно-південний захід від ДФС⁹¹. Приблизно через місяць ця камера зафіксувала 1 снаряд, оцінений як постріл з протитанкового ракетного комплексу (9М113 «Конкурс», 135 мм) за 350 м на південно-південний захід, а також зафіксувала, як цей снаряд пролетів над ДФС на північно-північний схід⁹².

Крім того, 17 квітня 2018 року співробітники КП «Компанія «Вода Донбасу» зазнали поранень внаслідок обстрілу з легкого озброєння, коли автобус компанії із приблизно

---

⁸⁷ Див. [Заява для преси Спеціального представника Чинного голови ОБСЄ Мартіна Сайдіка після обстрілу Донецької фільтрувальної станції](#).

⁸⁸ Див. [Щоденний звіт СММ від 2 серпня 2017 року](#).

⁸⁹ Див. [Оперативний звіт СММ від 4 серпня 2017 року](#).

⁹⁰ Див. [Оперативний звіт СММ від 10 серпня 2017 року](#).

⁹¹ Див. [Щоденний звіт СММ від 28 травня 2017 року](#).

⁹² Див. [Щоденний звіт СММ від 30 червня 2018 року](#).

30 співробітниками проїжджав поблизу ДФС⁹³. Наступного дня СММ посприяла тому, щоб 65 співробітників КП «Компанія «Вода Донбасу» змогли покинути ДФС, функціонування якої потім було призупинено до 22 квітня, коли спостерігачі Місії посприяли забезпеченню їм доступу на станцію⁹⁴. В обох випадках команда СММ чула порушення режиму припинення вогню поблизу станції попри надані гарантії безпеки. Після цього інциденту СММ збільшила свою присутність, щоб сприяти забезпеченню щоденного доступу та проїзду для співробітників КП «Компанія «Вода Донбасу» до ДФС для уможливлення її функціонування. 15 травня, здійснюючи моніторинг на автошляху Н20 поблизу ДФС, спостерігачі почули свист кулі, що пролетіла на відстані від 20 см до 1 м у них над головами. За оцінкою, це була куля зі стрілецької зброї⁹⁵. 6 червня Голова СММ ОБСЄ заявив про призупинення і перегляд посиленої присутності патрулів Місії на ДФС з міркувань безпеки. Відтоді СММ з відстані посприяла забезпеченню функціонування ДФС, зокрема шляхом моніторингу дотримання режиму припинення вогню біля станції⁹⁶.

Внесок СЦКК

СММ регулярно зверталася безпосередньо до СЦКК із проханням посприяти в забезпеченні оперативного реагування на факти перешкоджання моніторингу і верифікації Місії, як це визначено підписантами Доповнення до Комплексу заходів та Рамкового рішення. У своїх звітах Місія продовжувала надавати інформацію, на основі якої СЦКК повинен був діяти у відповідь на зафіксовані порушення з метою їх усунення. Крім того, СММ продовжувала свою щоденну роботу зі штабом СЦКК у Соледарі, а також здійснювала координацію між представниками СЦКК і членами патрулів Місії, які стикалися з такими порушеннями на місцях. Практично щодня до 19 грудня 2017 року СММ зверталася до обох сторін СЦКК — офіцерів Збройних сил України та офіцерів Збройних сил Російської Федерації — із проханням посприяти негайному усуненню перешкод, з якими стикалися патрулі СММ. Водночас патрульні команди вживали заходів разом із відповідним персоналом СЦКК на місцях.

Приблизно в 30 випадках завдяки втручання СЦКК була забезпечена, хоча і з певними затримками, свобода пересування спостерігачів Місії. Однак у більшості з понад 300 випадків обмеження свободи пересування Місії втручання СЦКК не було результативним. До того ж СЦКК не вдалося в повному обсязі скоординувати проведення робіт із розмінування, як це передбачено Рішенням ТКГ щодо протимінної діяльності, зокрема на узгоджених ділянках розведення та прилеглих територіях, де сприяння СЦКК задля усунення обмежень шляхом координації робіт із вилучення мін і невибухлих боєприпасів було незначним.

СММ неодноразово нагадувала СЦКК про завдання, доручені йому підписантами, щодо координації робіт із розмінування, забезпечення оперативного реагування на факти перешкоджання моніторингу та верифікації СММ, а також сприяння забезпеченню безпеки спостерігачів Місії. Однак, за спостереженнями СММ, відсутність взаємної довіри між двома сторонами СЦКК перешкоджала всеосяжній координації цих завдань. 19 грудня 2017 року офіцери Збройних сил Російської Федерації були виведені зі складу СЦКК. Про обмеження свободи пересування своїх спостерігачів Місія, окрім надання відповідної інформації у своїх звітах, продовжувала інформувати безпосередньо офіцерів Збройних сил України при СЦКК.

Виведення офіцерів Збройних сил Російської Федерації зі складу СЦКК вплинуло на процеси, пов'язані з роботою Центру, зокрема на роботу зі сприяння наданню гарантій

---

⁹³ Див. [Щоденний звіт СММ від 18 квітня 2018 року](#).

⁹⁴ Див. [Щоденний звіт СММ від 23 квітня 2018 року](#).

⁹⁵ Див. [Оперативний звіт СММ від 15 травня 2018 року](#).

⁹⁶ Див. [Заява для преси посла Ертурула Апакана, Голови Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні \(СММ\), від 6 червня 2018 року](#).

безпеки для проведення ремонту і технічного обслуговування об'єктів інфраструктури. Офіцери Збройних сил України при СЦКК, а також збройні формування і далі відзначали важливість присутності патрулів СММ під час проведення ремонтних робіт.

СММ сподівається на відновлення роботи з СЦКК у його початковому складі, що може суттєво і позитивно позначитися на ситуації на місцях, особливо в питаннях сприяння дотриманню режиму припинення вогню та забезпеченню безпеки спостерігачів Місії, а також сприяння проведенню ремонтно-відновлювальних робіт на об'єктах життєзабезпечення.

Висновки

Рішенням Постійної ради ОБСЄ Місії доручено сприяти зниженню напруженості і забезпеченню миру, стабільності та безпеки по всій Україні, зокрема шляхом збору інформації та повідомлення про ситуацію з безпекою. СММ також підтримує та сприяє реалізації Мінських угод.

Упродовж звітного періоду СММ зіткнулася з меншою кількістю обмежень свободи пересування, якщо порівняти з попередніми 12 місяцями. Проте це не означає, що пересування патрулів СММ було полегшено, а також не вказує на те, що сторони припинили обмежувати свободу пересування спостерігачів. У деяких районах обмеження свободи пересування Місії та перешкоди зустрічалися постійно, а можливо навіть посилювалися.

Серед таких нових обмежень та перешкод слід зазначити неодноразові відмови з боку збройних формувань у доступі спостерігачам до прикордонних ділянок у непідконтрольних урядові районах Луганської області, а також збільшення кількості випадків глушіння систем БПЛА СММ, особливо БПЛА дальнього радіуса дії. Дедалі важчим виявлявся проїзд через певні блокпости збройних формувань у непідконтрольних урядові районах Донецької області, як-от у Верхньошироківському і Кременці. Седове, що неподалік від кордону з Російською Федерацією, досі залишається недоступним для СММ.

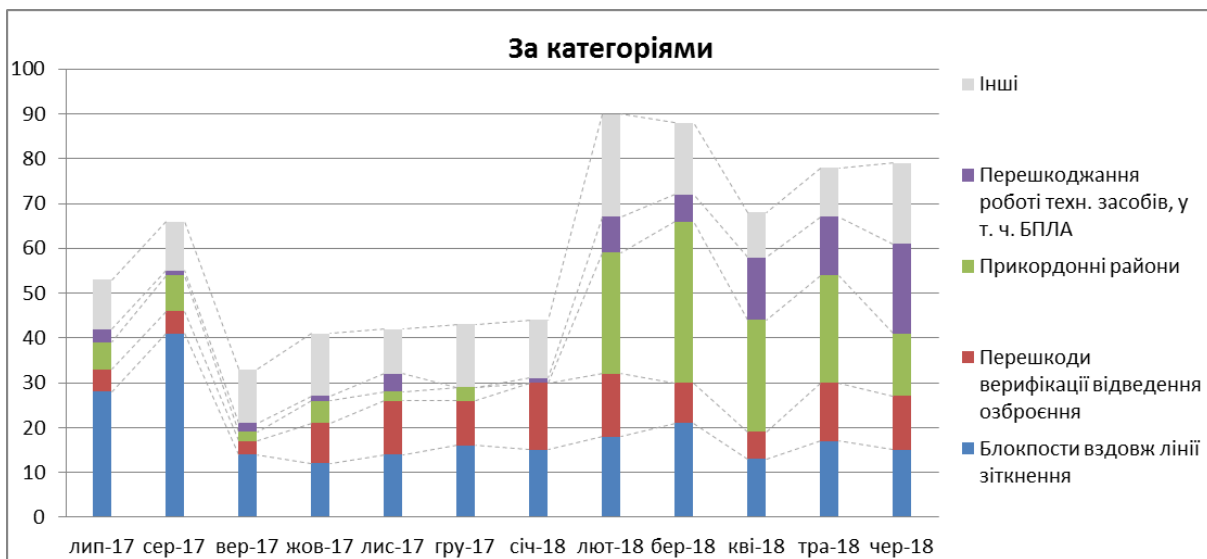
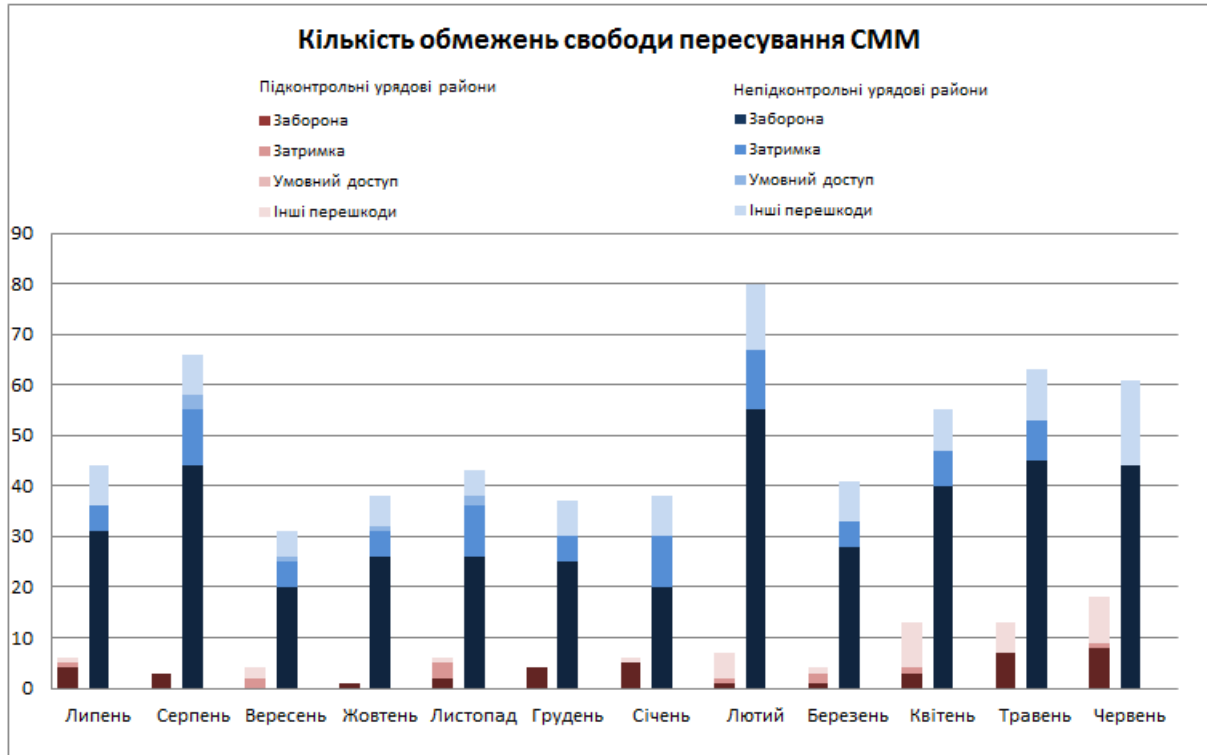
Загроза від мін і невибухлих боєприпасів, особливо на ділянках розведення, була суттєвим викликом для можливості здійснення моніторингу СММ упродовж звітного періоду. Великі частини ділянок розведення залишалися недоступними для Місії.

Такі перешкоди, як відмова медпрацівників надавати спостерігачам інформацію про жертви серед цивільного населення з посиланням на необхідність одержання дозволу від збройних формувань у непідконтрольних урядові районах Донецької та Луганської областей, суттєво обмежували спроби Місії щодо перевірки повідомлень про жертви.

Ті особи, які обмежували свободу пересування патрулів СММ, перешкоджали виконанню мандата Місії та її зусиллям, спрямованим на зменшення напруженості та на забезпечення миру, стабільності і безпеки.

Окрім того, ті, хто перешкоджав виконанню мандата СММ, також діяли всупереч консенсусних рішень 57 держав-учасниць ОБСЄ та порушували зобов'язання, взяті на себе за Мінськими угодами. Заявлені наміри виконувати ці зобов'язання не дають бажаного результату, якщо їх не втілено в конкретні дії на місцях. Слід вжити відчутних заходів задля усунення порушень та створення сприятливого середовища для виконання мандата СММ і забезпечення безпеки цивільних спостерігачів Місії.

Додаток № 1 «Діаграми та карти»

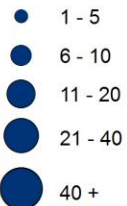

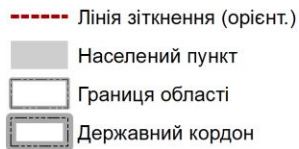
Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні

Обмеження свободи пересування в період із 1 січня до 30 червня 2018 р.

Частота обмежень свободи пересування*

Інші особливості

*Обмеження в місцях зберігання озброєння не нанесені

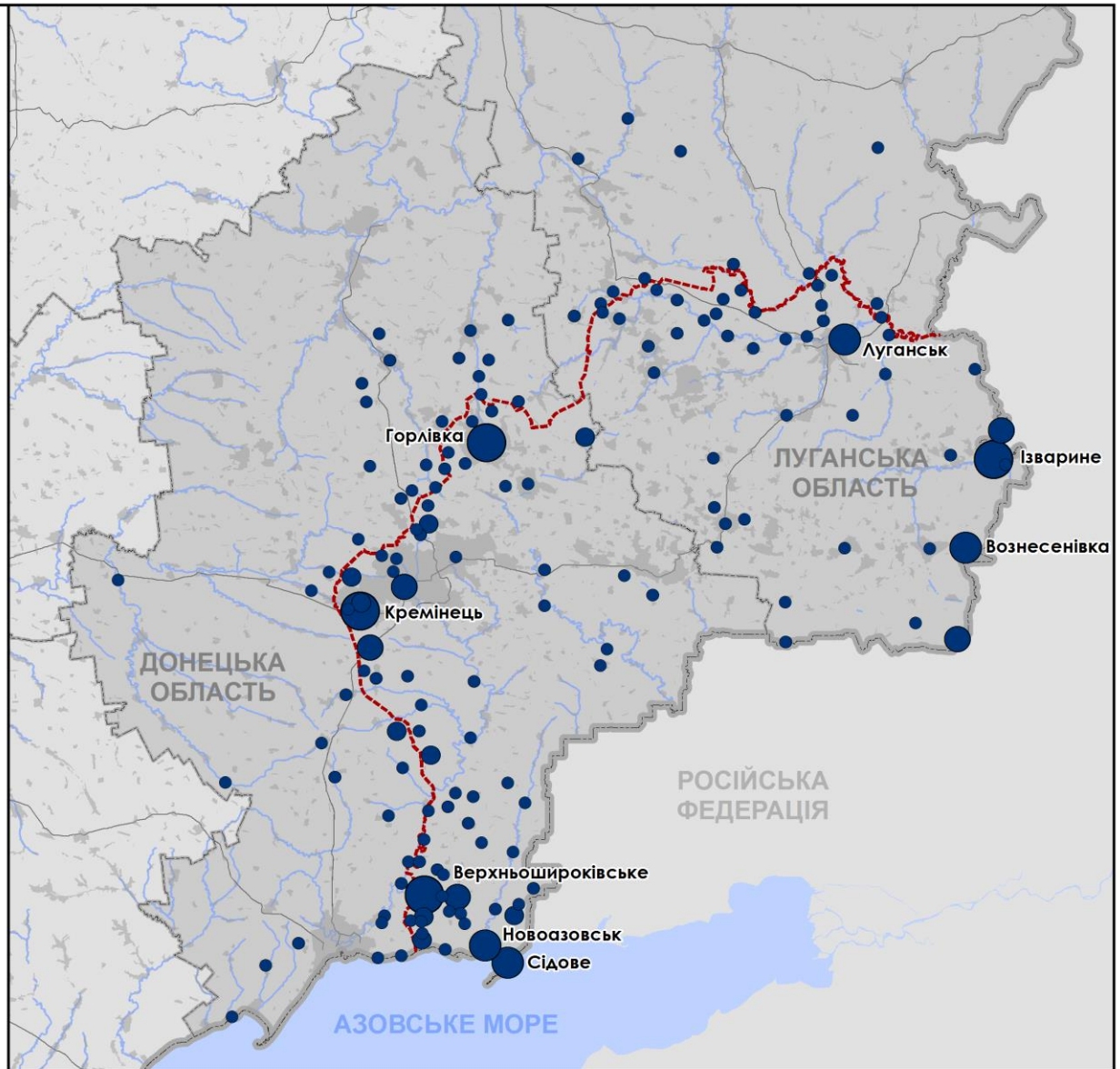
Джерело: адміністративні кордони - УКГП ООН, Дороги/річки - проект OpenStreetMap, Море - VLIZ (2005), Акваatorii МГО, Інше - ОБСЄ

Система координат: WGS 1984 UTM Zone 37N

Ця мапа надається винятково для наочності. Відсутність помилок у мапі не гарантується, а її зміст не означає, що СММ ОБСЄ затверджує або ухвалює офіційний статус мапи.

© ОБСЄ 2018 Не дозволяється використовувати, копіювати, відтворювати, передавати, транслювати, продавати, ліцензувати або застосовувати без попереднього дозволу з боку ОБСЄ у письмовому вигляді.

Створено: 03/10/2018

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні

Інциденти з глушінням БПЛА дальнього радіуса дії

15 травня – 30 червня 2018 р.

Інциденти з глушінням

- Глушіння зазнали обидва сигнали
- Глушіння зазнав сигнал 2
- Глушіння зазнав сигнал 1

Інші особливості

- Лінія зіткнення (орієнт.)
- Населений пункт
- Границя області
- Державний кордон

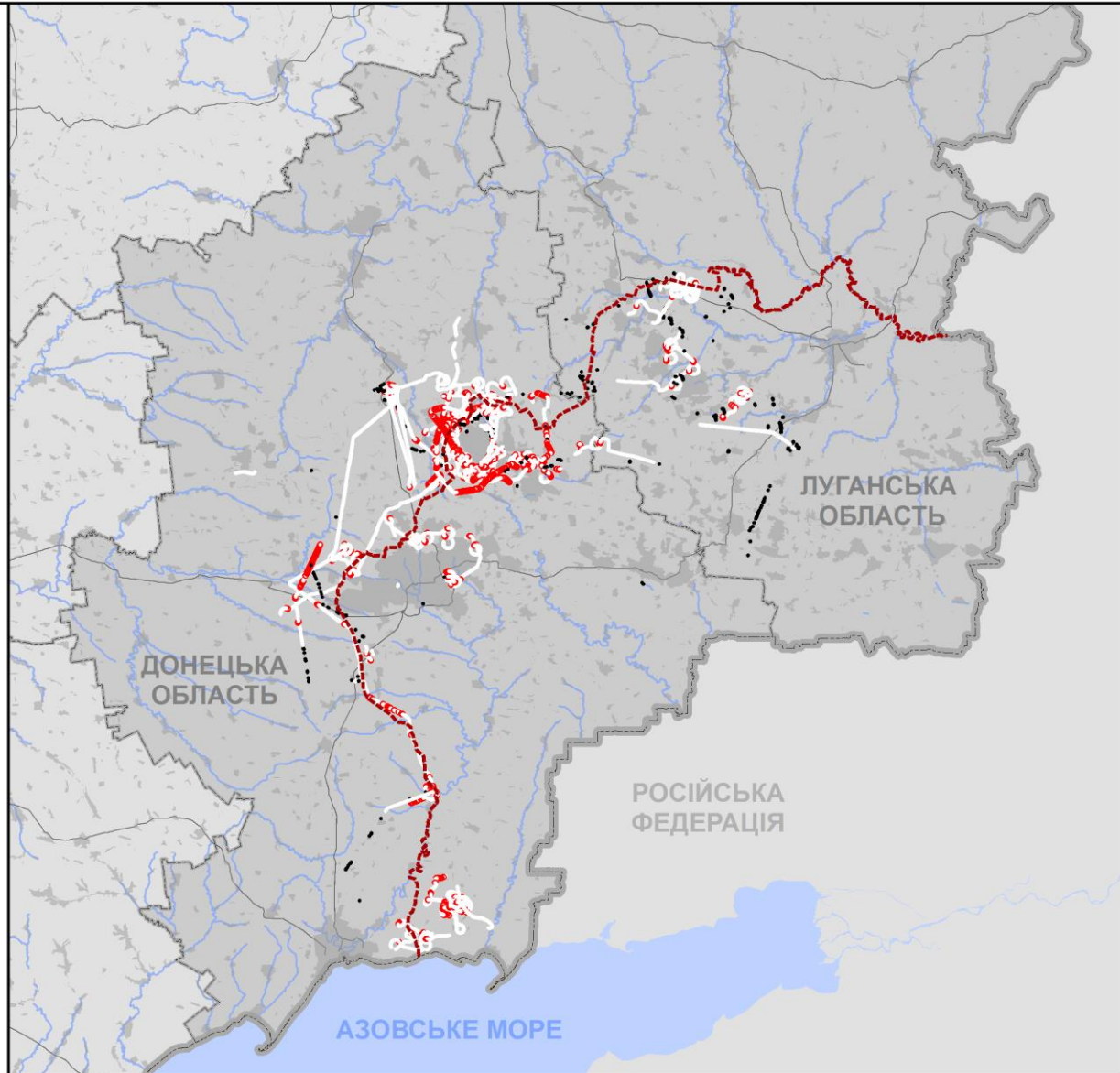
Джерело: адміністративні кордони - УКГП ООН,
Дороги/річки – проект OpenStreetMap, Море –
VLIZ (2005), Акваторії МГО, інше - ОБСЄ

Система координат: WGS 1984 UTM Zone 37N

Ця мапа надається винятково для наочності. Відсутність помилок у мапі не гарантується, а її зміст не означає, що СММ ОБСЄ затверджує або ухвалює офіційний статус мапи.

© ОБСЄ 2018 Не дозволяється використовувати, копіювати, відтворювати, передавати, транслювати, продавати, ліцензувати або застосовувати без попереднього дозволу з боку ОБСЄ у письмовому вигляді.

Створено: 03/10/2018

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні

Мапа маршрутів патрулювання та польотів БПЛА 1 січня – 30 червня 2018 р.

- Лінія зіткнення (орієнт.)
- Політ БПЛА малого радіуса дії
- Політ БПЛА середнього радіуса дії
- Політ БПЛА дальнього радіуса дії
- Маршрут патрулювання
- Населений пункт
- Границя області
- Державний кордон

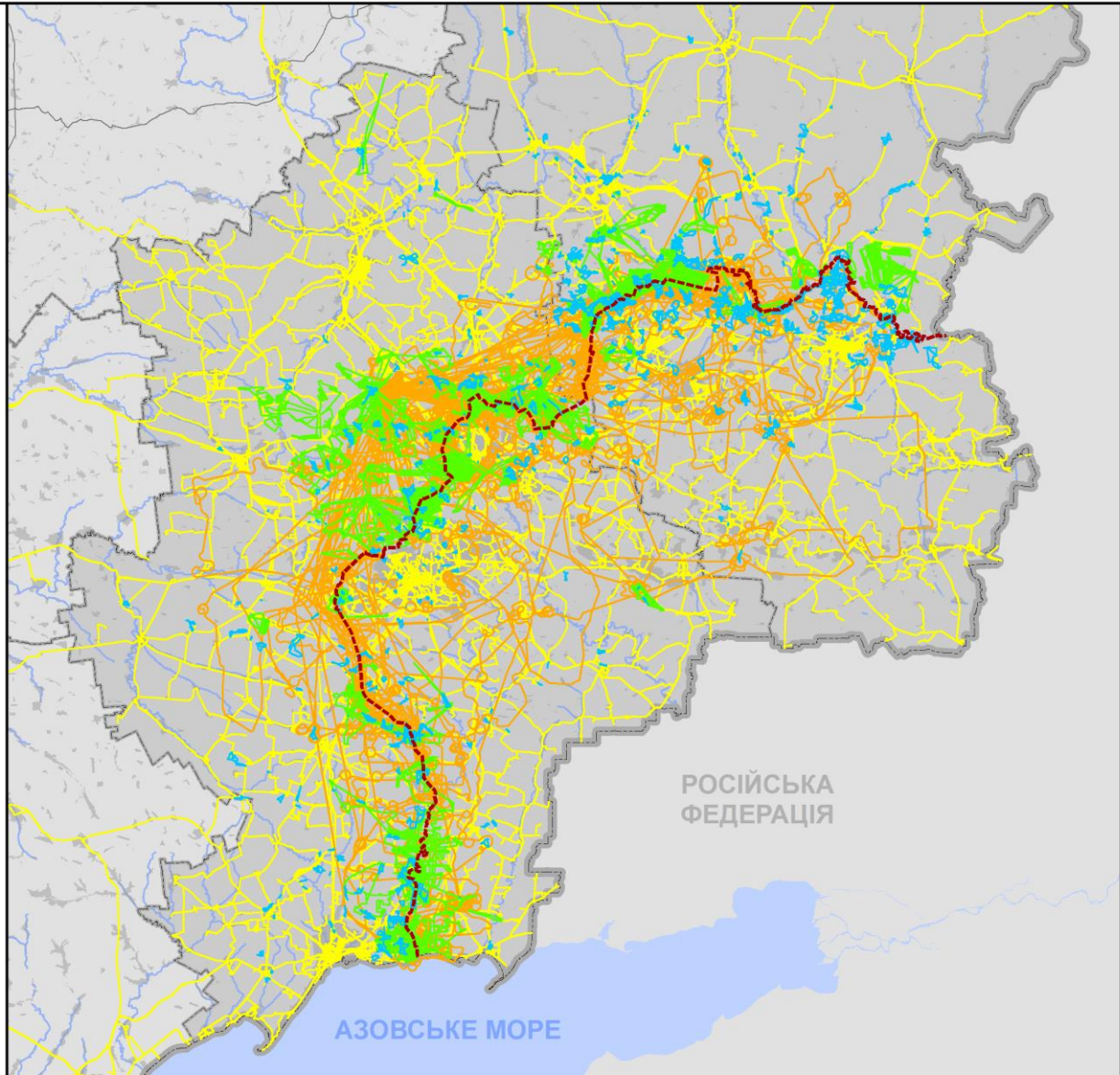
Джерело: адміністративні кордони - УКГП ООН,
Дороги/річки - проект OpenStreetMap, Море -
VLIZ (2005). Акваторії МГО, інше - ОБСЄ

Система координат: WGS 1984 UTM Zone 37N

Ця мапа надається винятково для наочності. Відсутність помилок у мапі не гарантується, а її зміст не означає, що СММ ОБСЄ затверджує або ухвалює офіційний статус мапи.

© ОБСЄ 2018 Не дозволяється використовувати, копіювати, відтворювати, передавати, транслювати, продавати, ліцензувати або застосовувати без попереднього дозволу з боку ОБСЄ у письмовому вигляді.

Створено: 03/10/2018

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні

Озброєння, розміщене з порушенням ліній відведення

1 липня 2017 – 30 червня 2018 р.

Кількість одиниць озброєння, розміщених з порушенням

- 1 - 10
- 11 - 40
- 41 - 100
- 101 - 200
- 201 +

Інші особливості

- Лінія зіткнення (орієнт.)
- Населений пункт
- Границя області
- Державний кордон

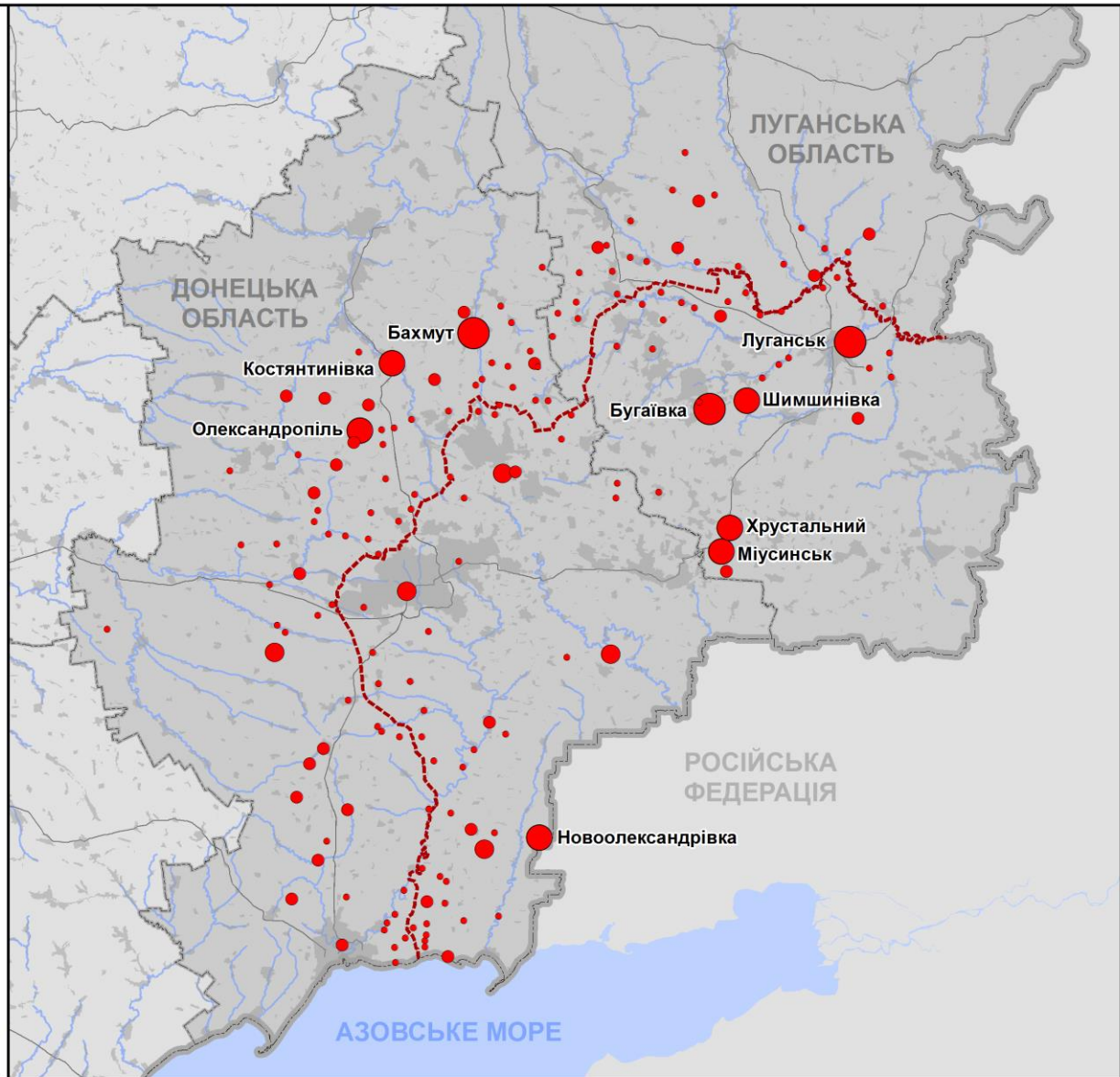
Джерело: адміністративні кордони - УКГП ООН,
Дороги/річки - проект OpenStreetMap, Море -
VLIZ (2005), Аква торії МГО, Інше - ОБСЄ

Система координат: WGS 1984 UTM Zone 37N

Ця мапа надається винятково для наочності. Відсутність помилок у мапі не гарантується, а її зміст не означає, що СММ ОБСЄ затверджує або ухвалює офіційний статус мапи.

© ОБСЄ 2018 Не дозволяється використовувати, копіювати, відтворювати, передавати, транслювати, продавати, ліцензувати або застосовувати без попереднього дозволу з боку ОБСЄ у письмовому вигляді.

Створено: 03/10/2018

Додаток № 2 «Насильство і погрози щодо спостерігачів СММ чи в їх присутності»⁹⁷

Дата	Місце	Фактичний контроль	Короткий виклад суті інциденту	Джерело
7 липня 2017 року	Кремінець	НУР ⁹⁸	Автомат наведено на патруль СММ	Щоденний звіт
13 серпня 2017 року	Блокпост збройних формувань на мосту в Станиці Луганській	НУР	Автомат наведено на спостерігачів СММ. Погрожували відкрити по них вогонь	Оперативний звіт
13 серпня 2017 року	Ясне	НУР	Автомати знято з запобіжників поблизу патруля СММ	Щоденний звіт
25 жовтня 2017 року	Верхньошироківське	НУР	Кулемет навели на патруль СММ та перезарядили	Оперативний звіт
8 листопада 2017 року	Пікузи	НУР	Стріляли за 50 м від патруля Місії	Щоденний звіт
2 лютого 2018 року	Ясинувата	НУР	Стріляли поблизу патруля СММ; було чути свист куль, що пролетіли над головами спостерігачів СММ. Одна з куль влучила за 10–15 м від патруля Місії	Оперативний звіт
5 березня 2018 року	Козацьке	НУР	Автомат наведено на спостерігачів СММ	Щоденний звіт
5 квітня 2018 року	Кремінець	НУР	Поблизу патруля СММ перезарядили озброєння, спрямувавши його ствол в землю	Оперативний звіт
13 квітня 2018 року	Ужівка	НУР	Стріляли за 150 м від патруля СММ	Щоденний звіт
15 квітня 2018 року	Петрівське	НУР	Стріляли за 100–300 м від патруля СММ	Щоденний звіт
7 червня 2018 року	На схід від Чигарів, що в Південному	НУР ⁹⁹	За 70–100 м від патруля СММ були здійснені постріли та черга	Оперативний звіт
14 червня 2018 року	Пікузи	НУР	Здійснено постріли за 50 м від патруля СММ	Оперативний звіт

⁹⁷ За винятком випадків вогню зі стрілецької зброї, який, за оцінкою, вівся в напрямку БПЛА СММ, та порушень режиму припинення вогню, які впливають на роботу камер.

⁹⁸ Непідконтрольні урядові райони.

⁹⁹ Перебуваючи у Чигарях, що в Південному, члени патруля Місії чули стрільбу зі стрілецької зброї за 70–100 метрів на схід у невідконтрольному урядові райони.

Додаток № 3 «Інциденти з застосуванням зброї проти БПЛА СММ»

Дата	Місце	Фактичний контроль	Короткий виклад суті інциденту	Джерело
14 липня 2017 року	Гольмівський	НУР	Біля патруля Місії здійснено 5 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ ¹⁰⁰	Щоденний звіт
20 липня 2017 року	м-н Трудівські Петровського району Донецька	НУР	Біля патруля Місії здійснено 17 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
21 липня 2017 року	Ясинувата	НУР	Біля патруля Місії випущено 25 черг зі стрілецької зброї, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
10 серпня 2017 року	Пікузи	НУР	Біля патруля Місії стріляли, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
19 серпня 2017 року	Докучаєвськ	НУР	Біля патруля Місії стріляли (постріли і черги), за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
25 серпня 2017 року	Архангельське	ПУР ¹⁰¹	Біля патруля Місії здійснено 10 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
23 жовтня 2017 року	м-н Трудівські Петровського району Донецька	НУР	Біля патруля Місії випущено 4–5 черг, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
13 серпня 2017 року	Вікторівка	НУР	Біля патруля Місії здійснено 3 постріли, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
13 серпня 2017 року	ділянка розведення в районі Петрівського		Біля патруля Місії здійснено 3 постріли, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
27 листопада 2017 року	Довге	НУР	Біля патруля Місії здійснено 100 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
12 січня 2018 року	Павлопіль	ПУР	Біля патруля Місії здійснено 30–40 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
2 лютого 2018 року	Верхньоторецьке	ПУР	Біля патруля Місії здійснено 6 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
3 лютого 2018 року	місце розміщення відведеного важкого озброєння ¹⁰² у Донецькій області	ПУР	Біля патруля Місії здійснено 6 пострілів, за оцінкою, у напрямку їхнього БПЛА СММ	Щоденний звіт
6 лютого 2018 року	Михайлівка	ПУР	Біля патруля Місії здійснено 30 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
9 лютого 2018 року	Первомайське	НУР	Біля патруля Місії здійснено 11 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
16 лютого 2018 року	Сентянівка	НУР	Поблизу патруля Місії здійснено 4 постріли, які, за оцінкою, походили з району блокпоста збройних формувань і були спрямовані у напрямку БПЛА СММ. Після цього команда Місії втратила зв'язок з БПЛА	Щоденний звіт
21 лютого 2018 року	Костянтинівка	ПУР	Біля патруля Місії випущено 6–7 черг, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
26 лютого 2018 року	Сарабаш	НУР	Біля патруля Місії здійснено 18 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
10 березня 2018 року	Тернове	НУР	Біля патруля Місії здійснено 8 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
29 березня 2018 року	Донецьк	НУР	Біля патруля Місії здійснено 9 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
30 березня 2018 року	Оленівка	ПУР	Біля патруля Місії випущено приблизно 30 черг, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
30 березня 2018 року	Міусинськ	НУР	Поблизу патруля Місії випущено приблизно 30 черг, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ. Місія втратила контроль над БПЛА. За оцінкою, апарат впав у цьому районі	Щоденний звіт
30 березня 2018 року	Донецьк	НУР	Біля патруля Місії здійснено 3 постріли в напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт

¹⁰⁰ Усі БПЛА належать до типу міні-апаратів або апаратів середнього радіуса дії, якщо не зазначено інше.

¹⁰¹ Підконтрольні урядові райони.

¹⁰² Місце розміщення відведеного важкого озброєння.

Дата	Місце	Фактичний контроль	Короткий виклад суті інциденту	Джерело
4 квітня 2018 року	Новоселівка	ПУР	Біля патруля Місії здійснено 6–8 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
4 квітня 2018 року	Шевченко	ПУР	Біля патруля Місії здійснено постріл, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
16 квітня 2018 року	Чабанівка	НУР	Біля патруля Місії здійснено щонайменше 100 пострілів та черг, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
20 квітня 2018 року	Новогригорівка	НУР	Біля патруля Місії здійснено 50 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
27 квітня 2018 року	Новолуганське	НУР	Біля патруля Місії випущено 7 черг, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
30 квітня 2018 року	Катеринівка	НУР	Два військовослужбовці Збройних сил України направили автомати і відкрили вогонь у напрямку БПЛА СММ.	Щоденний звіт
13 травня 2018 року	Довге	НУР	Біля патруля Місії здійснено 30 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
21 травня 2018 року	Весела Гора	НУР	Біля патруля Місії здійснено 5 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ. БПЛА втрапив висоту і впав на землю	Щоденний звіт
30 травня 2018 року	Криничанське	НУР	Біля патруля Місії здійснено 20 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
3 червня 2018 року	Тепличне	НУР	Біля позиції патруля Місії здійснено 7 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
5 червня 2018 року	західна частина Зайцевого	ПУР	Біля патруля Місії здійснено 20 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
6 червня 2018 року	Новоселівка Друга	ПУР	Біля патруля Місії випущено 10 черг, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт
9 червня 2018 року	Українське	НУР	БПЛА СММ дальнього радіуса дії виявив зенітно-ракетний комплекс (9К33) і зафіксував інверсійний слід однієї ракети та запуск другої ракети в напрямку БПЛА	Щоденний звіт
15 червня 2018 року	Бетманове	НУР	БПЛА СММ дальнього радіуса дії зафіксував конденсаційний слід від ракети, а також другу ракету з зенітно-ракетного комплексу (9К33) і декілька пострілів з, ймовірно, зенітної установки (ЗУ-23). За оцінкою, вогонь вівся у напрямку БПЛА	Щоденний звіт
18 червня 2018 року	Петрівське	НУР	Біля патруля Місії здійснено 6–8 пострілів, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ	Щоденний звіт

